

«Αίρετώτερον ὄνομα καλὸν ἢ πλοῦτος πολὺς» (Παροιμίες, Κεφ. 22, στ. 1)

*Τοῦ Μητροπολίτου Χαλκίδος Χρυσοστόμου*

Τὰ καθημερινὰ γεγονότα τῆς ἐποχῆς καὶ κυρίως ὅσα ἔχουν σχέση μὲ τὴν οἰκονομικὴ κρίση (διαφθορά, ἀποκαλύψεις, διαμαρτυρίες, διαπομπεύσεις, ἢ διαρκῶς ἀυξανόμενη ὀργή καὶ τὸ ξέσπασμά της ἀκόμη καὶ μὲ ἐπιθετικὲς συμπεριφορὲς) ἐπαληθεύουν τὴν παραπάνω ἀγιογραφικὴ θέση, πὺ δίδει ἀξιολογικὴ προτεραιότητα στὸ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου (διὰ τοῦ ὀνόματος δηλοῦται τὸ πρόσωπον) καὶ ὄχι στὸ ἔχειν, στὴν οὐσία του καὶ ὄχι στὴν περι-οὐσία του καὶ ἀποδεικνύουν τουλάχιστον λανθασμένη τὴν προτίμηση τοῦ πλούτου εἰς βάρος τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας.

Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, μὲ κρυστάλλινη ἐντιμότητα στάθηκε πάντοτε μὲ ἐπιφύλαξη καὶ δισταγμὸ ἔναντι τοῦ πλούτου. Τὸν εἶδε πῶ πολὺ ὡς ἐχθρὸ, παρὰ ὡς φίλο τοῦ ἀνθρώπου· παγίδα γιὰ ὅσους τὸν ἔχουν καὶ ιδιαίτερα δελεαστικὸ πειρασμὸ γιὰ τοὺς ἄλλους. Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας συχνὰ τὸν θεώρησαν, ὄχι ἄδικα, αἴτιο τῆς ἀθεΐας καὶ τῆς σκληροκαρδίας, πατέρα τοῦ ψεύδους, δημιουργὸ τῆς πλαστογραφίας, γεννήτορα τῆς ἐπιπορευτικῆς κ.ἄ. καὶ δικαίωνονται σήμερον πανηγυρικῶς.

Ἐνα θεμελιώδες ζήτημα γιὰ τὴν χριστιανικὴ ἠθικὴ εἶναι τὸ πῶς, μὲ τί μέσα, ἀναδεικνύεται κάποιος πλούσιος. Κανένας δὲν πλούτισε γρήγορα, ὄντας δίκαιος, λέει ὁ Μένανδρος.

Τὸ πῶς διαχειρίζεται τὸν πλοῦτο του, ἀποτελεῖ, ἐπίσης, μιὰ ἄλλη, ὄχι λιγότερο σημαντικὴ, παράμετρο.

Ἡ Ἐκκλησία πάντως θέλει τὸν πλοῦτο ὑπηρέτη, γιὰ τὴν θεραπεία τῶν δεομένων, καὶ ὄχι ἀνάληπτο κύριο καὶ δυνάστη τοῦ ἀνθρώπου. Κόντρα μάλιστα στὰ ἐπίγεια κατεστημένα, θεωρεῖ πραγματικῶς πλούσιο αὐτὸν πὺ ἔχει μεγάλη ψυχὴ, αὐτὸν πὺ τὰ ὑπάρχοντά του τὰ δαπανᾷ γιὰ νὰ ντύσει γυμνὸ, νὰ δώσει ψωμί στὸν πεινασμένο, ν' ἀνοίξει τὴν πόρτα του στὸν ξένο, νὰ γίνῃ πατέρας τοῦ ὀρφανοῦ, νὰ συμπάσχει μὲ κάθε ἀδύνατο.

Αὐτὸ διαχρονικῶς εἶναι τὸ πῶ ἐξυπνο καὶ ἐξαιρετικῶς ὠφέλιμο ἐπενδυτικὸ πρόγραμμα, πὺ προτείνει ἡ Ἁγία Γραφή.

«Διαφημίζει» τὴν ἀσύγκριτη Τράπεζα τοῦ Οὐρανοῦ, πὺ ἀποδίδει ἑκατονταπλασσίονα, τὴν κατάθεση τῆς προσφορᾶς στοὺς ἐνδεεῖς.

Ὁ προτρεπτικὸς αὐτὸς λόγος ἀπευθύνεται σ' ὅλους μας. Πρῶ-τα πρῶτα σὲ μᾶς, τοὺς ἀνθρώπους τῆς Ἐκκλησίας.

Γνωρίζω πολλοὺς νηστεύοντες, προσευχομένους, στενάζο-ντες, οἱ ὅποιοι ἐπιδεικνύουν αὐτὴ τὴν ἀδάπανη εὐλάβεια, ἀλλὰ δὲν ἀπλώνουν τὸ χέρι τους νὰ δώσουν ἕνα ὀβολὸν, λέγει ὁ Μ. Βασίλειος καὶ διερωτᾷται· Τί ὄφελος τούτοις;

Στή συνέχεια, σ' όσους άφρόνως στηρίζουν τήν ασφάλειά τους στόν πλοῦτο.

Αυτοί ἄς θυμηθοῦν τὰ συγκλονιστικά έρωτηματικά πού θέτει μέ πολὺ ρεαλισμό ό Μ. Βασίλειος.

- Τίνος έφείσατο θάνατος διά τόν πλοῦτον;

- Τίνος απέσχετο νόσος διά τὰ χρήματα;

Φαίνεται πώς εἶναι εύκαιρία ή παροῦσα δύσκολη οἰκονομική συγκυρία, κατά τήν όποία ή πλειονότης τῶν άπλῶν ανθρώπων τοῦ λαοῦ παλεύει μέ τήν άπαθλίωση, για ν'άναδείξει και πάλι τοῦτος ό τόπος μεγάλους εύεργέτες, ανθρώπους τῆς εύποΐας και κοινωνίας.

Άπευθύνεται βέβαια και σέ μᾶς τούς πολλούς, πού μπορεί νά εἴμαστε φτωχοί και νά προσπερνοῦμε μέ άξιοκατάκριτη άδιαφορία τούς φτωχότερους ή άκόμη νά κοιμώμαστε και νά ξυπνοῦμε μέ τή λαχτάρα και τὸ πάθος τῆς φιλοπλουτίας.

Για όσους, έν τῷ μεταξύ, προτίμησαν, λογισάμενοι οὐχ όρθῶς, τὸ χρυσὸ άπ' τή σοφία, γιατί μᾶλλον λησμόνησαν τὸ άγιογραφικό «πᾶν δῶρον και άδικία έξαλειφθήσεται» και τώρα έλέγχονται άπό τις κραυγές τῶν άδικηθέντων συνανθρώπων τους ή ύφίστανται τὸ έσωτερικό μαρτύριο τῆς συνειδήσεως, πού βιαιότερο αὐτῆς δέν ύπάρχει κάτι στὸν κόσμο, για τήν άπληστία τους και τήν άνομη πλούσια συγκομιδή τους και τὸ θησαυρισμὸ τους, δέ χάθηκε ή έλπίδα. Δείχνει και σ' αὐτούς ό Θεός τήν όδὸ, ή όποία μπορεί νά τους σώσει. Η ειλικρινής και έμπρακτη μετάνοια, πού κάνει φίλο τοῦ Θεοῦ τὸν μέχρι τώρα έχθρὸ και άποδεικνύει άληθινὰ γενναῖο, όποιον τήν τολμᾶ, στὰ μάτια τῶν έπαναστατημένων συνανθρώπων του, εἶναι ή μόνη διέξοδος!

Στὴν άμετανοησία, ώστόσο, μιλάει ή όργή τοῦ Θεοῦ, ή όποία δέν εκφράζεται μόνο μέ τή φωνή τοῦ λαοῦ.

Για έαυτούς και άλλήλους, πάντως, πάντα θα ισχύει τὸ: «Ίδού καιρός εύπρόσδεκτος, ιδού καιρός μετανοίας» και «ό έχων ὦτα άκούειν, άκουέτω!»